

Czytaj i myśl

Materiał zawiera 1 ilustrację, 9 ćwiczeń, w tym 4 interaktywne, 4 polecenia.

Bibliografia:

- Źródło: *Miłosierny Samarytanin*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych [Biblia Tysiąclecia]*, Łk 10, 25-37, Poznań 2003, s. 1217.
- Źródło: Michel Piquemal [czyt. miszel pikmal], *Dlaczego tutaj jestem*, [w:] Michel Piquemal, *Bajki filozoficzne*, Warszawa 2004, s. 17.

Czytaj i myśl

Tańczący derwisze

Źródło: Vladimer Shioshvili, licencja: CC BY-SA 2.0.

Polecenie 1

Przyjrzyj się zdjęciu tańczących derwiszy, które zostało zamieszczone na powyższym banerze. Wyjaśnij, co może wyrażać ten taniec.

Ciekawostka

Taniec wirujących derwiszów jest jednym z najbardziej charakterystycznych elementów kultury Turcji. **Mewlewici**, czyli derwisze, to [bractwo religijne o charakterze mistycznym](#). Interesujący jest sposób, w jaki członkowie bractwa się modlą – poprzez taniec. Stanowi on dla derwiszy [medytację](#) w ruchu. Tańcząc, wykonują wiele figur tanecznych, a jedną z bardziej widowiskowych jest wirowanie tancerzy wokół własnej osi. Członkowie bractwa poprzez taniec wyrażają swą jedność z Bogiem. Ich celem jest osiągnięcie [duchowego transu](#).

Michel Piquemal

“ Dlaczego tutaj jestem?

Pewien **derwisz** przybył do bram raju w wieczór swojej śmierci.

Ogarnięty zachwytem i szaloną radością zapytał **odźwiernego**:

– Dlaczego tutaj jestem? Czy dlatego, że wiele się modliłem w ciągu całego życia?

– Nie, nie... – odpowiedział mu odźwierny z uśmiechem.

– Czy to zatem dlatego, że wiele pościłem?

– Ależ skąd..., nie jesteś tutaj z żadnego z tych powodów.

– No to dlaczego znalazłem się tutaj?

– No cóż, powiem ci to. Pewnej zimowej, bardzo chłodnej nocy, w Bagdadzie, przygarnąłeś małą opuszczoną kotkę i ogrzałeś ją pod swoim płaszczem. I jesteś teraz u bram raju dlatego, że ulżyłeś jej cierpieniom.

Źródło: Michel Piquemal [czyt. miszel pikmal], *Dlaczego tutaj jestem*, [w:] Michel Piquemal, *Bajki filozoficzne*, Warszawa 2004, s. 17.

Ćwiczenie 1

Dokończ zdania. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Tekst „Dlaczego tutaj jestem” opisuje...

☐ przybycie derwisza do bram raju.

☐ jak wygląda raj.

☐ okoliczności śmierci derwisza.

☐ przebieg życia derwisza.

Źródło: Contentplus.pl sp. z o.o, licencja: CC BY 3.0.

Z tekstu Michela Piquemala [czyt. miszela pikmala] wynika, że derwisz miał zapewnione miejsce w raju, ponieważ...

☐ potrafił się cieszyć życiem.

☐ wiele się modlił.

☐ był wrażliwy na cierpienie innych.

☐ wiele pościł.

Źródło: licencja: CC BY 3.0. Contentplus.pl sp. z o.o.

Historia derwisza czytelnika...

☐ uczy.

☐ bawi.

☐ smuci.

☐ przestrzega.

Źródło: licencja: CC BY 3.0. Contentplus.pl sp. z o.o.

Informacje na temat znaczenia słowa „odźwierny” znajdziesz w słowniku...

☐ wyrazów bliskoznacznych.

☐ ortograficznym.

☐ języka polskiego.

☐ wyrazów obcych.

Źródło: licencja: CC BY 3.0. Contentplus.pl sp. z o.o.

Wyrazem bliskoznacznym do słowa „odźwierny” jest...

☐ derwisz.

☐ służący.

☐ dozorca.

☐ więzień.

Źródło: licencja: CC BY 3.0. Contentplus.pl sp. z o.o.

Morał w utworze Michela Piquemala [czyt. miszela pikmala]...

☐ występuje na końcu tekstu.

☐ nie występuje.

☐ wynika z treści całego tekstu.

☐ zawarty został na początku tekstu.

Źródło: licencja: CC BY 3.0. Contentplus.pl sp. z o.o.

Sens utworu oddaje przysłowie...

☐ Niewiele trzeba, by iść do nieba.

☐ Modlitwa mostem do nieba.

☐ Dobrymi chęciami jest piekło wybrukowane.

☐ I święci w niebie krzywią się na siebie.

Źródło: licencja: CC BY 3.0. Contentplus.pl sp. z o.o.

Ćwiczenie 2

Do podanych poniżej wyrazów dopisz po trzy ich synonimy:

- współczucie,
- raj,
- derwisz.

Ćwiczenie 3

Napisz po jednym zdaniu z wyrazami: współczucie, raj, derwisz.

“ Miłosierny Samarytanin

Pewien znawca Prawa wystąpił i zapytał [Go](#) podchwytliwie: 'Nauczycielu, co powinienem czynić, aby odziedziczyć życie wieczne?'. On mu odrzekł: 'Co jest napisane w Prawie? Jak czytasz?'. On odpowiedział:

'Będiesz miłował Pana, swego Boga, całym swoim sercem, całą swoją duszą, całą swoją mocą i całym swym umysłem; a swego bliźniego jak samego siebie'. Powiedział mu:

'Odpowiedziałeś poprawnie. Czyn tak, a będziesz żył!'. On zaś, chcąc siebie usprawiedliwić, zapytał Jezusa: 'A kto jest moim bliźnim?'. Jezus, nawiązując do tego, powiedział: 'Pewien człowiek schodził z Jeruzalem do Jerycha i wpadł w ręce bandytów. Oni go obrabowali, pobili i zostawiając ledwie żywego, odeszli. Przypadkiem schodził tą drogą

pewien kapłan. Gdy go zobaczył, ominął go z daleka. Podobnie i **lewita**, gdy przyszedł na to miejsce i zobaczył go, ominął z daleka. Pewien zaś **Samarytanin**, będąc w drodze, przechodził obok niego. A gdy go ujrzał, ulitował się. Podszedł i opatrzył jego rany, zalewając je oliwą i winem. Potem wsadził go na swoje juczne zwierzę, zawiózł do gospody i opiekował się nim. Nazajutrz wyjął dwa **denary**, dał gospodarzowi i powiedział: *Opiekuj się nim, a jeśli wydasz więcej, oddam ci, gdy będę wracał*. Jak sądzisz, który z tych trzech okazał się bliźnim napadniętego przez bandytów?. On odpowiedział: 'Ten, który okazał mu miłosierdzie'. Jezus powiedział do niego: 'Idź i czyn podobnie'.

Źródło: *Miłosierny Samarytanin*, [w:] *Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu w przekładzie z języków oryginalnych [Biblia Tysiąclecia]*, Łk 10, 25-37, Poznań 2003, s. 1217.

przypowieść/parabola

opowieść o charakterze dydaktycznym, która poza znaczeniem dosłownym posiada również sensy ukryte; zawiera morał, czyli pouczenie; jej przykładem jest opowieść o miłosiernym Samarytaninie

Ćwiczenie 4

Ułóż plan wydarzeń do przytoczonej powyżej przypowieści o miłosiernym Samarytaninie.

Ćwiczenie 5

Przyporządkuj nazwy postaw, jakie prezentowali poszczególni bohaterowie przypowieści wobec ranego.

Zbójcy

egoizm

obojętność

empatia

współczucie

wrażliwość

chciwość

bezwzględność

ignorancja

okrucieństwo

brutalność

miłosierność

Lewita, kapłan

Samarytanin

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0. Learnetic SA.

Ćwiczenie 6

Historia o miłosiernym Samarytaninie to przypowieść. Zastanów się i odpowiedz, jaki morał płynie z tej historii.

Ćwiczenie 7

Dokończ poniższe wypowiedzenia tak, by wyrażały one treść przeczytanej przypowieści.

- A. Gdy Samarytanin zobaczył ranego...
- B. Kapłan przeszedł obok ranego...
- C. Tylko jeden z przechodniów...
- D. Samarytanin zadbał o ranego...

Polecenie 2

Przypowieść o miłosiernym Samarytaninie daje wskazówki, jak być dobrym bliźnim. Zastanów się, czy są one aktualne również dziś. Zredaguj kilka wskazówek, którymi, twoim zdaniem, należy się kierować, by być dobrym dla drugiego człowieka.

Ćwiczenie 8

We współczesnym języku nadal funkcjonują związki frazeologiczne, których źródło znajdujemy w Biblii. Połącz frazeologizm z jego znaczeniem.

wieża Babel

zdarzenie, w którym poszkodowanych jest wiele niewinnych osób

plagi egipskie

osoba obarczana winą i ponosząca odpowiedzialność za czyny popełnione przez innych

hiobowa wieść

tragiczna wiadomość o wielkim nieszczęściu

koziół ofiarny

coś pozornie potężnego, lecz opartego na słabych podstawach

kolos na glinianych nogach

największy autorytet, osoba wszechwiedząca

rzeź niewiniątek

wielka awantura, rozgardiasz, zamieszanie

Sodoma i Gomora

wielkie nieszczęścia

alfa i omega

niemożność porozumienia się

Ćwiczenie 9

Połącz wyrazy tak, aby łączyły się ze słowami o przeciwstawnym znaczeniu (antonimami).

empatyczny

obojętny

brutalny

egoistyczny

zły

niemiły

obojętny

zaangażowany

miłosierny

delikatny

uprzejmy

dobry

Źródło: Learnetic SA, licencja: CC BY 4.0. Learnetic SA.

Polecenie 3

Zredaguj list, w którym poszkodowany z opowieści o miłosiernym Samarytaninie podziękuje swojemu wybawicielowi za udzieloną pomoc.

Polecenie 4

Napisz opowiadanie o twoim spotkaniu z bohaterem wybranej biblijnej przypowieści, w czasie którego podzieli się on z tobą refleksjami na temat ważnych życiowych wartości. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz utwór. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.